

JAARPLAN 2024

Op weg naar een natuurinclusieve samenleving

“De BMF heeft als doel het bevorderen van een duurzame ontwikkeling tussen de mens en zijn omgeving, met daarbij een speciale zorg voor de natuur, het landschap en het milieu in de provincie Noord-Brabant.”

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Over de BMF	4
1.1 Missie.....	4
1.2 Strategie	4
1.3 Kernwaarden	4
1.4 Rollen	5
1.5 Realisatie impactdoelen.....	7
1.6 Theory of Change.....	8
2. Werken aan transitie.....	9
2.1 Algemene activiteiten	10
2.2 Agrarische en voedseltransitie.....	12
2.3 Circulaire transitie.....	16
2.4 Energietransitie	19
2.5 Landschappelijke transitie	22
2.6 Water- en klimaattransitie.....	25
3. Organisatie	27
3.1 Versterking van de federatie	27
3.2 Personele ontwikkelingen.....	27
3.3 Risicomanagement	28
3.4 Bedrijfsvoering	29
3.5 Integriteitsbeleid.....	29
4. Bijlage	30

Voorwoord

Beste lezer,

De Brabantse Milieufederatie (BMF) zet zich voor én met Brabanders in voor **een natuurinclusieve samenleving**. In een natuurinclusieve samenleving houden we in al ons handelen rekening met de natuur: bij het inrichten van onze steden, bij de energietransitie en bij het verbouwen van voedsel. Het is belangrijk om de natuur te versterken in plaats van verder te beschadigen en om de kansen die samenwerken met de natuur biedt te benutten. Zo werken we aan een toekomstbestendig Brabant, voor nu en in de toekomst.

Met de Agenda Natuurinclusief heeft de rijksoverheid de koers uitgezet voor een natuurinclusieve samenleving. Het is de bedoeling dat overheden, bedrijven, maatschappelijke partners en inwoners daarbij samenwerken. Onze provincie wil deze agenda vertalen naar een Brabantse Agenda Natuurinclusief. Daar helpen we vanuit de BMF natuurlijk graag bij.

Bij de BMF werken we aan de verduurzaming van onze leefomgeving, bescherming van de natuur en het verbeteren van het milieu. Dat doen we door een actieve rol te nemen in verschillende grote **maatschappelijke transities**. Deze transities moeten leiden tot een natuurinclusieve samenleving en daarmee een leefbare wereld, voor de huidige generatie en generaties na ons. Daarom heeft het jaarplan 2024 als titel: **‘Op weg naar een natuurinclusieve samenleving’**. In dit jaarplan lichten we toe wat dat concreet betekent voor onze activiteiten in 2024.

Om die doelen te bereiken, zijn mensen nodig. Bij de BMF werken we met een team van bevlogen collega's én samen met heel veel vrijwilligers bij lokale natuur- en milieuorganisaties iedere dag hard om Brabant mooier en duurzamer te maken, voor onszelf en volgende generaties. Hoe we dat doen en welke risico's we daarbij zien, leest u ook in dit jaarplan.

Op weg naar een natuurinclusieve samenleving! Gaat u met ons mee?

Met duurzame groet,

Femke Dingemans
directeur-bestuurder Brabantse Milieufederatie

Femke Dingemans. Foto door: Sacha Loppies.

1. Over de BMF

De Stichting Brabantse Milieufederatie (BMF) werkt samen met haar achterban aan een duurzame toekomst van Brabant. Dat doet de BMF sinds haar oprichting in 1972 onafhankelijk van enige politieke, levensbeschouwelijke of maatschappelijke overtuiging. De BMF overkoepelt eind 2023 116 aangesloten (vrijwilligers)organisaties op het gebied van natuur, milieu en landschap in Brabant en maakt deel uit van de landelijke stichting Natuur en Milieufederaties.

1.1 Missie

De BMF streeft naar een Brabant waarin we opereren binnen de draagkracht van het ecosysteem. We blijven binnen de grenzen van de herstelcapaciteit en we herstellen waar mogelijk schade uit het verleden. Als organisatie zetten we ons in “om een duurzame ontwikkeling te bevorderen tussen de mens en zijn omgeving, met daarbij een speciale zorg voor de natuur, het landschap en het milieu in de provincie Noord-Brabant”.

1.2 Strategie

Hoe bereiken we onze missie? Door ons te verzetten tegen ongewenste ontwikkelingen en laten zien hoe het wél kan. De BMF wil een wenkend perspectief bieden. Met concrete voorstellen laten we zien waar kansen liggen en welke voordelen deze opleveren. Daarnaast stimuleren we initiatieven vanuit de Brabantse samenleving, ondersteunen deze en verbinden partijen die samen grote stappen kunnen zetten. Met de steun van bewoners en koploperbedrijven kan een krachtig signaal worden gegeven aan overheden en bedrijven dat mensen verandering willen en die ook kunnen dragen.

Ook nemen we zelf initiatief om duurzaamheid te versnellen. Bij de uitvoering staan het creëren van een breed maatschappelijk bewustzijn, het ontwikkelen van vernieuwende concepten en het aangaan van allianties voorop.

Ons werk doen we vanuit een positieve grondhouding en dat is ook zichtbaar in onze communicatie-uitingen: “Als BMF werken we aan belangrijke thema’s, waarbij we willen laten zien dat het ook anders kan. Een duurzame toekomst is mogelijk, dat is een hele optimistische boodschap waar we blij van worden. We doen ons werk dan ook met plezier en dat mag je zien”.

1.3 Kernwaarden

De gedeelde waarden die bij onze missie horen, zijn:

Deskundig: We hebben veel kennis over de transitie waar we ons mee bezig houden en hun onderlinge samenhang en delen die met onze aangesloten organisaties, geïnteresseerde burgers en met beleidsmakers/overheden.

Duurzaam: In alles dat wij doen, staat de toekomstbestendigheid van ons handelen centraal: zowel in waar we voor werken als in *hoe* we werken.

Beschermend: We zetten ons in om onze waardevolle natuur en het milieu te beschermen.

Principieel: We zijn principieel als het gaat om onze kernwaarden, maar staan altijd open voor een dialoog om tot aanvaardbare oplossingen te komen.

Verbindend: we zijn gericht op samenwerking met onze omgeving, vanuit het principe: *alleen ga je sneller, maar samen kom je beter verder*.

Golden Circle-model van de Brabantse Milieufederatie

1.4 Rollen

Onze kernwaarden (deskundig, duurzaam, beschermend, principieel en verbindend) zijn terug te zien in de volgende rollen die de BMF inneemt:

Deskundig ► Kennisdeler: We zijn expert op het gebied van natuur, milieu en duurzaamheid en hoe het menselijk handelen invloed heeft op het ecosysteem. Deze kennis delen we met overheden, achterban en stakeholders om zo negatieve ontwikkelingen tegen te houden en positieve ontwikkelingen te steunen.

Duurzaam ► Pionier: Samen met koplopers werken we aan duurzame oplossingen en stimuleren we innovatieve ontwikkelingen. Als organisatie vervullen we een voorbeeldfunctie. We ondersteunen daarom initiatieven die Brabant mooier en duurzamer maken, samen met Brabanders, het bedrijfsleven en andere maatschappelijke organisaties.

Beschermend ► Beschermmer: We zetten ons in voor bescherming en verbetering van natuur, landschap, leefomgeving en biodiversiteit in Brabant. Dat doen we samen met onze achterban, innovatieve bedrijven en bewoners door positieve ontwikkelingen te steunen en negatieve ontwikkelingen bij te sturen. Als het echt niet anders kan, zorgen wij er via juridische wegen voor dat kwetsbare waarden worden beschermd.

Principieel ► Meedenker: We nemen deel in beleidstrajecten met specifiek als doel Brabant te verduurzamen en we zetten in op beleid dat de gewenste veranderingen naar een duurzaam Brabant ondersteunt. We leveren een positief kritische bijdrage aan debat en beleidsontwikkeling en nemen hierbij het lokale geluid zoveel mogelijk mee.

Verbindend ► Verbinder: We verbinden partijen vanuit een gemeenschappelijk belang. Soms nemen we deel en soms treden we op als procesbegeleider. Ook informeren we Brabanders over thema's rondom natuur, water, landschap, milieu, klimaat, landbouw, energietransitie en circulaire economie, verbinden hen via onze achterban en geven hun een stem in het publieke debat.

Uitzicht op mooi Brabants landschap vanaf de houten bank geplaatst als erkenning van het belangrijke werk van Stichting Duurzaamheidsvallei, de winnaar van de Casimir Milieuprijs 2023.

1.5 Realisatie impactdoelen

Bij de BMF werken we aan de verduurzaming van onze leefomgeving, bescherming van de natuur en het verbeteren van het milieu. Dat doen we door een actieve rol te nemen in verschillende grote maatschappelijke transities. Zo zijn we actief in de:

- **agrarische en voedseltransitie**, naar een duurzaam voedselsysteem;
- **circulaire transitie**, naar een duurzame economie en duurzaam grondstoffengebruik;
- **energietransitie**, naar een duurzaam energiesysteem waarin energieopwekking alleen nog plaatsvindt uit duurzame bronnen;
- **landschappelijke transitie**, naar biodiversiteitsherstel en ruimte voor kwalitatief goede natuur;
- **water- en klimaattransitie**, naar een samenleving die klimaatverandering zoveel mogelijk tegengaat én zich erop voorbereidt.

Alleen wanneer deze transities goed van de grond komen en versnellen, houden we de wereld leefbaar, voor onze generatie en de generaties na ons. De medewerkers van de Brabantse Milieufederatie dragen hier actief aan bij, door uitdagingen te signaleren en te agenderen en door te laten zien hoe het ook kan, zoals we bijvoorbeeld hebben gedaan in [onze inspiratiegids](#).

Omgevingswet

Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking, na jarenlang steeds te zijn uitgesteld. Deze nieuwe wet zal naar verwachting binnen alle transities doorwerken. In alle transities spelen immers vragen die betrekking hebben op de ruimtelijke ordening. De ruimtevragen van die verschillende transities kunnen mogelijk worden gecombineerd (multifunctioneel ruimtegebruik), maar groter is de kans dat ruimteclaims met elkaar gaan concurreren. Een integrale visie op het gebruik van onze schaarse ruimte in Brabant is daarom nodig. Hier ondersteunt de BMF graag bij. Binnen de verschillende transities helpen we als BMF om functies te combineren waar het kan en keuzes te maken waar dat moet (bijvoorbeeld om natuurbescherming voorrang te geven op andere functies op locaties waar dat nodig is om de natuur duurzaam te herstellen).

Op grond van de Omgevingswet moeten gemeenten omgevingsplannen vaststellen met regels over de fysieke leefomgeving. De BMF wil, samen met haar aangesloten organisaties, gemeenten helpen om de belangen van natuur en milieu in deze plannen voldoende te borgen, bijvoorbeeld ter bescherming van bomen, zandpaden, voorkomen van lichthinder en maatregelen voor klimaatadaptatie. Op die manier hopen we samen de kwaliteit van de fysieke leefomgeving voor Brabanders te vergroten.

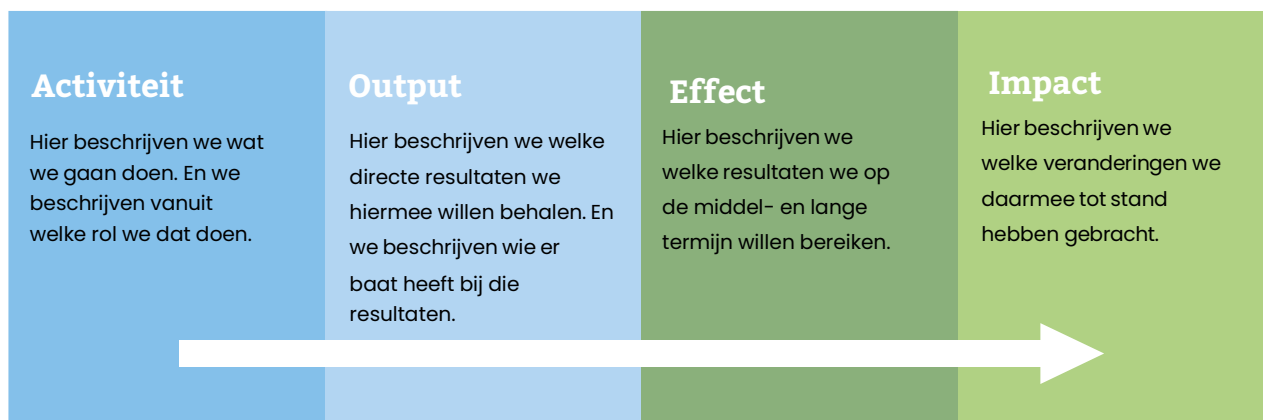
Meerjarenstrategie

De BMF heeft voor de periode 2021-2025 een meerjarenstrategie opgesteld. Het jaar 2024 is het een na laatste jaar van die planperiode. Op 22 november 2023 vonden er verkiezingen plaats voor de Tweede Kamer. De gevolgen voor Brabant en het werk van de BMF zullen in de loop van 2024 naar verwachting duidelijk worden. Ondertussen gaan we verder met de uitvoering van onze meerjarenstrategie.

De BMF stelt zich ten doel om waar mogelijk een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming en uitvoering van beleid en daarmee onze toegevoegde waarde voor de provincie en waterschappen blijvend te laten zien. Het stelt ons voor de uitdaging om flexibel te zijn waar dat nodig is, en vast te houden aan de ingeslagen weg waar dat kan.

1.6 Theory of Change

Onze strategie en hoe deze bijdraagt aan het bereiken van onze doelen hebben we uitgewerkt in onze **"Theory of Change"**. Om duidelijk te maken hoe onze activiteiten leiden tot concrete resultaten en uiteindelijk tot de gewenste veranderingen hebben we onze 'Theory of Change' in kaart gebracht voor al onze werkzaamheden. De activiteiten die we uitvoeren, leveren concrete output op, deze output leidt tot effecten en deze effecten dragen bij aan de impact die we willen bereiken. Door het op deze manier in kaart te brengen, waarborgen we dat we de juiste activiteiten uitvoeren. Op die manier geven we concreet invulling aan onze visie en strategie.

Basingrediënten van Theory of Change

2. Werken aan transities

ALGEMEEN

AGRARISCHE &
VOEDSELTRANSITIE

CIRCULAIRE TRANSITIE

ENERGIETRANSITIE

LANDSCHAPPELIJKE
TRANSITIE

WATER- &
KLIMAATTRANSITIE

2.1 Algemene activiteiten

Activiteit	Output	Effect	Impact
Als kennisdeler en verbinder informeren we Brabanders over actuele onderwerpen met betrekking tot natuur en milieu, o.a. via de website, nieuwsbrieven, het jaarplan en jaarbericht.	We versturen iedere maand minstens twee nieuwsbrieven, publiceren tenminste drie artikelen op de website over verschillende transities, en brengen ieder jaar een jaarplan, jaarverslag en een jaarbericht (publieksvriendelijk jaarverslag) uit.	Meer mensen zijn geïnformeerd over wat de BMF doet en waarom. Ze begrijpen de noodzaak van de transities waar de BMF aan werkt en weten hoe ze zich ook zelf, in hun eigen omgeving, in kunnen zetten voor een mooi en duurzaam Brabant.	Brabant is op weg naar een natuurinclusieve samenleving.
Als meedenker leveren we een positief kritische bijdrage aan debat en beleidsontwikkeling, door actieve communicatie richting het provinciebestuur.	Voor het provinciebestuur leveren we input op beleid voor alle vijf de transities waar we aan werken. We bieden oplossingen voor uitdagingen die zich binnen de transities voordoen, door creatief te zijn en integraal te denken.	Er wordt voortgang geboekt op de noodzakelijke transities om te komen tot een mooi en duurzaam Brabant.	
Als meedenker en relevante maatschappelijke partner in Brabant nemen we op ambtelijk en bestuurlijk niveau deel aan activiteiten van de provincie.	Voor beleidsmakers leveren we input op beleid voor de vijf transities. We dragen kennis over de noodzaak van de verduurzaming van Brabant over via verschillende communicatiemiddelen. Hiervoor halen we input op bij	Provinciale wet- en regelgeving stimuleert en stuurt op het bevorderen en versnellen van de vijf transities.	

	en werken we samen met onze aangesloten organisaties.		Brabant is op weg naar een natuurinclusieve samenleving. (idem als vorige pagina)
Als verbinder onderhouden we contacten met onderwijsinstellingen, begeleiden we studenten bij stages en organiseren we activiteiten voor jongeren.	We begeleiden stagiaires en organiseren ten minste één activiteit voor jongeren, zodat zij een breed beeld krijgen van de noodzakelijke transitie en het werk dat de BMF doet binnen die transitie.	Meer jongeren zijn geïnformeerd over het belang van natuur en milieu, weten voor welke grote transitie we staan en hebben handvatten om er zelf ook mee aan de slag te gaan.	
Als kennisdeler en verbinder informeren we Brabanders over actuele onderwerpen met betrekking tot natuur en milieu, via bijeenkomsten, lezingen en trainingen.	We vergroten de kennis over natuur en milieu door trainingen te organiseren, waar altijd veel aandacht is voor de bijdrage die mensen zelf kunnen leveren binnen de transitie. We organiseren bijeenkomsten en lezingen, zoals een wandeling met informatief thema, de jaarlijkse BMF-lezing of een bezoek aan een inspirerend praktijkvoorbeeld. De bijeenkomsten en lezingen gaan over actuele onderwerpen en ontwikkelingen op het gebied van natuur en milieu.	Meer mensen zijn geïnformeerd over actuele ontwikkelingen op het gebied van natuur en milieu en hebben handelingsperspectief om zelf aan de slag te gaan met het beschermen en versterken van groen in hun omgeving.	

2.2 Agrarische en voedseltransitie

Activiteit	Output	Effect	Impact
Als pionier, verbinder en meedenker ondersteunen en stimuleren we boeren bij de omschakeling naar natuurinclusieve landbouw met een goed verdienmodel.	Voor boeren faciliteren we het Netwerk Goed Boeren: - uitbreiden aantal leden; - organiseren van bijeenkomsten en bedrijfsbezoeken voor kennisdeling en inspiratie; - vieren van het 10-jarig bestaan van het netwerk, met een evenement waarin we bestuurders, beleidsmakers en boeren betrekken bij de toekomst van natuurinclusieve landbouw; - beleidsbeïnvloeding vanuit boeren gericht op stimulerend beleid voor natuurinclusieve landbouw. We nemen deel aan het project Brabants Bodem, waar we werken aan beter beleid, kennisdeling, nieuwe verdienmodellen en maatschappelijke bewustwording.	Meer boeren overwegen stappen te zetten richting natuurinclusieve landbouw dankzij meer kennis, steun en inspiratie van collega's. Natuurinclusieve landbouw wordt economisch een steeds aantrekkelijkere ontwikkelrichting ten opzichte van de intensieve landbouw.	Steeds meer agrarische ondernemers in Brabant werken toe naar een grondgebonden, natuurinclusieve bedrijfsvoering.

Als beschermer voeren we in 2024 juridische procedures (inclusief zienswijzen en bezwaren) om extra schade aan de leefomgeving door o.a. emissies uit de landbouw te voorkomen.	Voor onze achterban en ter bescherming van natuur en leefomgeving beoordelen we nieuwe bestemmings-/omgevingsplannen buitengebied van gemeenten op natuur- en milieu impact, o.a. wat betreft mogelijkheden voor uitbreiding van veehouderij en intensieve teelten. Ook beoordelen we vergunningen (o.a. Wabo en Wnb) voor nieuwvestiging en/of uitbreiding van veehouderijen, mestfabrieken en intensieve teelten.	Provinciale en gemeentelijke wet- en regelgeving voorkomt verdere uitbreiding van intensieve veehouderij en intensieve teelten in Brabant, en stuurt op een lagere impact op de leefomgeving. Vergunningen staan geen toename van schade aan de omgeving toe. Er komen geen nieuwe mestfabrieken nabij natuur of woningen.	De omvang van de intensieve veehouderij en de schadelijke impact op de leefomgeving van deze sector in Brabant nemen af. Gemeentelijke omgevingsplannen borgen de kwaliteit van de leefomgeving en staan geen uitbreiding in dieraantallen toe.
Als beschermer, meedenker en kennisdeler behartigen we de natuur- en milieubelangen in beleidsprocessen. Daarmee helpen we de landbouw te verduurzamen en brengen we de urgentie en mogelijke oplossingen hiervoor onder de aandacht.	Voor beleidsmakers leveren we input op beleid rondom de onderwerpen: - bestrijdingsmiddelen - fijnstof; - geurhinder; - mest; - natuurinclusieve en biologische landbouw; - intensieve veehouderij. <i>Gaat verder op volgende pagina</i>	Provinciale wet- en regelgeving stimuleert en stuurt op een transitie naar een grondgebonden, natuurinclusieve landbouw. Er komen geen nieuwe mestfabrieken nabij natuur of woningen.	De omvang van de intensieve veehouderij en de schadelijke impact op de leefomgeving van deze sector in Brabant nemen af.

Als beschermer, meedenker en kennisdeler behartigen we de natuur- en milieubelangen in beleidsprocessen. Daarmee helpen we de landbouw te verduurzamen en brengen we de urgentie en mogelijke oplossingen hiervoor onder de aandacht. (idem als vorige pagina)	Ook nemen we deel aan andere processen, werkgroepen en netwerken, zoals: - Maatschappelijke Advies Commissie LIB; - BZV-werkgroep; - Klankbordgroep en Maatschappelijke Begeleidingsgroep Uitvoeringsagenda Mest. We dragen kennis over de noodzaak van verduurzaming van de landbouw over via verschillende communicatiemiddelen. Hiervoor halen we input op bij en werken we samen met onze aangesloten organisaties.	Provinciale wet- en regelgeving stimuleert en stuurt op een transitie naar een grondgebonden, natuurinclusieve landbouw. Er komen geen nieuwe mestfabrieken nabij natuur of woningen. (idem als vorige pagina)	De omvang van de intensieve veehouderij en de schadelijke impact op de leefomgeving van deze sector in Brabant nemen af. (idem als vorige pagina)
Als verbinder organiseren we activiteiten om het draagvlak voor grondgebonden, natuurinclusieve landbouw en biologische voedselconsumptie te versterken.	Voor partners en achterban promoten we biologische/ duurzame voedselconsumptie via bijeenkomsten, platforms en campagnes (waaronder de GoodFoodClub). We gaan verder met het organiseren van een samenwerking waarin organisaties zich committeren		

	aan de inkoop van een deel biologisch voedsel in bedrijfscatering.		
Als kennisdeler informeren we overheden, achterban en stakeholders over relevante ontwikkelingen binnen de agrarische en voedseltransitie.	We organiseren activiteiten en communiceren over actuele onderwerpen die spelen binnen de agrarische en voedseltransitie.	Meer mensen zijn zich bewust van de impact van voedselproductie en het verschil tussen duurzame en niet-duurzame vormen van landbouw.	De vraag naar duurzaam geproduceerd voedsel in Brabant neemt toe.
Als kennisdeler vergroten we kennis over voedselbossen via het Koepelplan Noord-Brabant en delen deze kennis via cursussen, excursies en andere activiteiten.	We vergroten de kennis over voedselbossen via cursussen, excursies en andere activiteiten.	Meer consumenten kiezen bewust voor biologisch geproduceerd voedsel en vergroten daarmee de afzetmarkt voor agrarische ondernemers.	

2.3 Circulaire transitie

Activiteit	Output	Effect	Impact
Als verbinder en kennisdeler betrekken we Brabanders bij de circulaire transitie en stimuleren we hen grondstoffen te hergebruiken en goederen te repareren.	We organiseren activiteiten die consumenten bewust maken van hun consumentengedrag en stimuleren om circulairder te consumeren. Tijdens de Week van de Circulaire Economie reiken we de Kringlogoprijs uit aan het meest circulaire bewonersinitiatief.	Kennis en bewustzijn over de circulaire economie is toegenomen. Steeds meer Brabanders voelen dat ze onderdeel uitmaken van de circulaire samenleving.	Meer consumenten zijn zich bewust van circulaire producten en diensten en de effecten van een lineaire afvalketen en dragen hierdoor bij aan een circulaire samenleving.
Als verbinder en kennisdeler zoeken we samen met onderwijsinstellingen en overheden naar manieren om consumenten circulairder te laten handelen.	Voor consumenten en ondernemers breiden we het Servicepunt Circulair verder uit met circulaire producten en diensten uit Brabant. We gaan, samen met partners, het gesprek aan met onderwijsinstellingen. Gezamenlijk brengen we in kaart hoe verschillende stakeholders er samen voor zorgen dat consumenten circulairder consumeren.	Er zijn meerdere lokale samenwerkingsverbanden met kringloopbedrijven, afvalinzamelaars, bedrijven, onderwijsinstellingen en burgerinitiatieven waarbij materiaalkringlopen gesloten worden.	

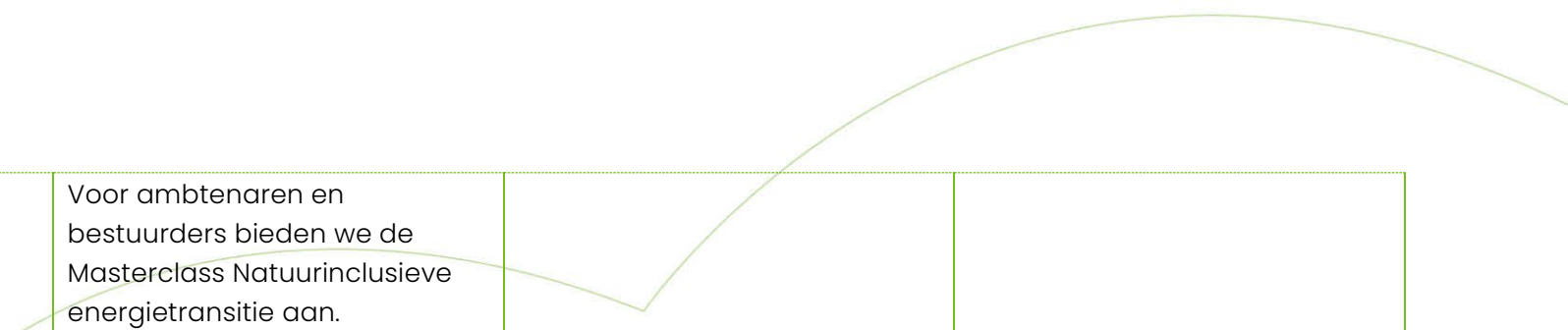
Als kennisdeler informeren we overheden, achterban en stakeholders over relevante ontwikkelingen binnen de circulaire transitie.	We organiseren activiteiten en communiceren over actuele onderwerpen die spelen binnen de circulaire transitie.	Kennis en bewustzijn over de circulaire economie is toegenomen. Steeds meer Brabanders voelen dat ze onderdeel uitmaken van de circulaire samenleving.	Meer consumenten zijn zich bewust van circulaire producten en diensten en de effecten van een lineaire afvalketen en dragen hierdoor bij aan een circulaire samenleving. (idem als vorige pagina)
Als verbinder stimuleren we beleidsmakers om aan de slag te gaan met circulaire economie in de eigen gemeente.	We organiseren een bijeenkomst, waarmee we beleidsmakers en bestuurders inspireren stappen te zetten met circulair afval-, goederen of grondstoffenbeleid in hun gemeente.	Beleidsmakers zijn zich bewust van verschillende mogelijkheden op het gebied van circulaire ambachtscentra en besteden hier in de eigen gemeente aandacht aan.	Door nieuwe circulaire verdienmodellen is een transitie in de lineaire productketen teweeggebracht.
Als pionier, kennisdeler en verbinder stimuleren we de ontwikkeling van circulaire ambachtscentra en delen de opgedane kennis met overheden.	We organiseren een inspiratiebijeenkomst voor ambtenaren en bestuurders, om hen kennis te laten maken met en inzicht te geven in de mogelijkheden van circulaire ambachtscentra. Daarnaast ondersteunen we gemeenten die aan de slag zijn met circulaire ambachtscentra door hen te laten leren van elkaar en de partners.	Overheden zijn in staat om kennis omtrent circulaire ambachtscentra te delen en lokale samenwerkingsverbanden met kringloopbedrijven, afvalinzamelaars, bedrijven en burgerinitiatieven op te zetten. Deze samenwerkingsverbanden zorgen dat materiaalkringlopen gesloten worden.	

Als pionier stimuleren we duurzame productie en het gebruik van biobased bouwmaterialen.	We organiseren activiteiten rondom het delen van de successen en aandachtspunten rondom biobased bouwmaterialen.	Duurzaam geproduceerde biobased materialen krijgen steeds meer plaats in de grondstoffeneconomie.	Door nieuwe circulaire verdienmodellen is een transitie in de lineaire productketen teweeggebracht. (idem als vorige pagina)
Als verbinder leveren we een bijdrage aan het versterken van circulaire ketens, zoals de keten rondom textiel en elektronica.	Voor consumenten en ondernemers breiden we het Servicepunt Circulair verder uit met circulaire producten en diensten uit Brabant. We ondersteunen circulaire initiatieven uit de samenleving, zodat zij zich verder kunnen ontwikkelen.	Er zijn meerdere lokale samenwerkingsverbanden met kringloopbedrijven, afvalinzamelaars, bedrijven, onderwijsinstellingen en burgerinitiatieven waarbij materiaalkringlopen gesloten worden.	

2.4 Energietransitie

Activiteit	Output	Effect	Impact
Als verbinder koppelen we lokale energiecoöperaties en achterbangroepen aan elkaar en aan grootschalige energieprojecten.	Voor lokale energiecoöperaties en aangesloten organisaties organiseren we de training Energieboswachter. Samen met ontwikkelaars en overheden onderzoeken we de mogelijkheden voor een Brabantse energietuin. Daarnaast organiseren we excursies naar voorbeeldprojecten voor primair energiecoöperaties en aangesloten organisaties.	Energiecoöperaties en aangesloten organisaties zijn betrokken bij grootschalige energieprojecten en hebben hierbij medezeggenschap gekregen over de locatie, inrichting en exploitatie.	Er is meer draagvlak voor de energietransitie, omdat lokale belanghebbenden medezeggenschap hebben over grootschalige energieprojecten en de warmtetransitie.
Als kennisdeler, beschermer en pionier stimuleren we een natuurinclusieve energietransitie.	Voor beleidsambtenaren RO en Natuur organiseren we een Masterclass natuurinclusieve energietransitie. Ook organiseren we voor bestuurders en ambtenaren een excursie naar een natuurinclusief voorbeeldproject i.s.m. de lokale energiecoöperatie.	Bij grootschalige energieprojecten wordt rekening gehouden met effecten op ecologie en landschap.	De energietransitie wordt natuurinclusief uitgevoerd, waarbij zorgvuldig ruimtegebruik en meerwaarde voor de omgeving centraal staan.

Als kennisdeler en verbinder bieden wij dienstverlening aan lokale organisaties over energievraagstukken.	Via het Servicepunt Energie helpen we energiecoöperaties en aangesloten organisaties met hun energie-gerelateerde vragen en verbinden we lokale organisaties met elkaar. Met de nieuwsbrief van het Servicepunt Energie delen we actuele kennis en inspireren we energiecoöperaties, aangesloten organisaties en andere geïnteresseerden over o.a. energiebesparing en een natuurinclusieve energietransitie.	Grootschalige energieprojecten creëren meerwaarde voor de omgeving, bijvoorbeeld via multifunctioneel ruimtegebruik en verbetering van biodiversiteit.	De energietransitie wordt natuurinclusief uitgevoerd, waarbij zorgvuldig ruimtegebruik en meerwaarde voor de omgeving centraal staan. (idem als vorige pagina)
Als meedenker en beschermer leveren we input aan overheden, andere stakeholders en politieke partijen over energievraagstukken (met name rondom een natuurinclusieve energietransitie, energiebesparing en participatie).	We leveren inhoudelijke input aan diverse beleidstrajecten van regio's, gemeenten en de provincie, zoals de RES 2.0, de omgevingsvisie en de warmtetransitie. Dit doen we via diverse overlegvormen en in samenwerking met onze aangesloten organisaties en andere partijen, zoals de TBO's, de Participatiecoalitie, Klimaatverbond NL, etc. <i>(vervolg op volgende pagina)</i>	Regio's, gemeenten en de provincie hebben aandacht voor bescherming en verbetering van biodiversiteit bij de uitvoering van hun energietransitie plannen (elektriciteit en warmte). Daarbij hebben zij expliciet aandacht voor toekomstbestendige locaties en natuurinclusieve grootschalige energie- en warmteprojecten.	De warmtetransitie gebruikt uitsluitend duurzame bronnen. Fysieke maatregelen worden met oog voor biodiversiteit aangelegd. De warmtetransitie gaat uit van de kracht van inwoners en wijkinitiatieven.

	Voor ambtenaren en bestuurders bieden we de Masterclass Natuurinclusieve energietransitie aan.		
Als kennisdeler informeren we overheden, achterban en stakeholders over relevante ontwikkelingen binnen de energietransitie.	We organiseren activiteiten en communiceren over actuele onderwerpen die spelen binnen de energietransitie.	Kennis en bewustzijn over de energietransitie is toegenomen. Steeds meer Brabanders zijn betrokken bij ontwikkelingen en zijn verbonden met andere stakeholders.	Er is meer draagvlak voor de energietransitie waarbij overheden, achterbangroepen en stakeholders elkaar weten te vinden.

2.5 Landschappelijke transitie

Activiteit	Output	Effect	Impact
Als kennisdeler, beschermer, meedenker en verbinder ondersteunen we aangesloten organisaties bij natuur en milieuvraagstukken.	We geven adviezen aan onze aangesloten organisaties en overheden over vraagstukken rondom het thema natuur, landschap en biodiversiteit.	Meer Brabanders zijn betrokken bij en overtuigd van de noodzaak van verduurzaming van de Brabantse samenleving.	Er is sprake van landschaps- en biodiversiteitsherstel en duurzame bescherming van kwetsbare soorten.
Als kennisdeler, pionier, beschermer, meedenker en verbinder vergroten we de betrokkenheid van burgers bij natuur- en milieuvraagstukken.	We werken aan vergroting van de bewustwording over: - Biodiversiteit, o.a. door lezingen; - Het onderwerp lichthinder, o.a. via het project Nacht van de Nacht; - Het belang van behoud van natuur, landschap en biodiversiteit, waaronder zandpaden, o.a. via cursussen en trainingen. We dragen actief bij aan het project Impuls Groene vrijwilliger.		
Als beschermer, kennisdeler en verbinder ondernemen we activiteiten voor behoud van natuur, landschap en biodiversiteit, in het bijzonder zandpaden.	We bieden onze aangesloten organisaties trainingen aan, zodat zij een betere gesprekspartner worden voor gemeenten.	Lagenbenadering, klimaat, energie, natuur en landschapswaarden zijn geformuleerd als belangrijke bouwstenen voor de omgevingsplannen.	Overheden erkennen het belang van goede bescherming van natuur, landschap en biodiversiteit en handelen hiernaar.

	Aangesloten organisaties participeren zoveel mogelijk zelf in lokale processen. Achterban en geïnteresseerden kunnen hiermee natuur, milieu en klimaat effectief beschermen.	Overheden hebben steeds oog voor die belangen en betrekken die zowel vanuit de beschermings- als de ontwikkelingskant.	Overheden erkennen het belang van goede bescherming van natuur, landschap en biodiversiteit en handelen hiernaar. (idem als vorige pagina)
Als kennisdeler stellen we informatiepakketten op m.b.t. groene aandachtspunten in de ruimtelijke ordening, toegespitst op de achterban en Brabantse gemeenten.	Indien nodig dienen we zienswijzen/bezwaar/ beroep in ter verbetering van omgevingsverordeningen, -visies, plannen en projecten en vergunningen.		
Als verbinder werven en begeleiden we mensen uit onze achterban bij deelname in participatieprocessen van gemeenten en GGA's.	We bieden onze aangesloten organisaties trainingen aan, zodat zij een betere gesprekspartner worden voor gemeenten.		
Als beschermer en kennisdeler beïnvloeden we beleid van provincie, gemeenten, waterschappen en samen met partners organiseren we activiteiten gericht op het beschermen van natuur- en landschapswaarden en het bijdragen aan ruimtelijke (klimaatbestendige) kwaliteit en biodiversiteit.	De BMF levert adviezen aan overheden over en/of input op: - Aanpak stikstofproblematiek; - Uitvoering van het Aanvalsplan Landschap; - Uitvoeringsprogramma's van de beleidskaders Natuur, Milieu, Leefomgeving e.a.; - Brabantse Bossenstrategie; - Beleid tegen invasieve exoten; - Biodiversiteitsvraagstukken;		

Als kennisdeler en beschermer adviseren we overheden op het gebied van behoud, herstel en ontwikkeling van natuur, landschap en biodiversiteit.	- Infrastructurele plannen en mobiliteitsvraagstukken. De BMF neemt deel aan diverse ambtelijke en bestuurlijke overleggen, waaronder: - werkgroep biodiversiteit; - Faunabeheereenheid; - ambtelijke en bestuurlijke overleggen van GGA's; - ambtelijke en bestuurlijke overleggen over natuur, stikstof e.a.; - overleg Manifestpartners; - mobiliteitsoverleggen, waaronder COVM, GOL en LEO.	Lagenbenadering, klimaat, energie, natuur en landschapswaarden zijn geformuleerd als belangrijke bouwstenen voor de omgevingsplannen. Overheden hebben steeds oog voor die belangen en betrekken die zowel vanuit de beschermings- als de ontwikkelingskant. (idem als vorige pagina)	Overheden erkennen het belang van goede bescherming van natuur, landschap en biodiversiteit en handelen hiernaar. (idem als vorige pagina)
Als verbinder, kennisdeler en meedenker organiseren en ondersteunen we het natuurbeschermingsoverleg.	We dragen zorg voor de organisatie en verslaglegging van de periodieke natuurbeschermingsoverleggen.	Er wordt onderling kennis gedeeld en uitgewisseld over relevante onderwerpen.	
Als kennisdeler informeren we overheden, achterban en stakeholders over relevante ontwikkelingen binnen de ruimtelijke transitie.	We organiseren activiteiten over en communiceren over actuele onderwerpen die spelen binnen de landschappelijk transitie.	Kennis en bewustzijn over de Landschappelijke transitie is toegenomen. Steeds meer Brabanders zijn betrokken bij ontwikkelingen en zijn verbonden met andere stakeholders.	Er is meer draagvlak voor de Landschappelijke transitie waarbij overheden, achterban-groepen en stakeholders elkaar weten te vinden.

2.6 Water- en klimaattransitie

Activiteit	Output	Effect	Impact
Als beschermer en kennisdeler stimuleren we provincie, gemeenten en waterschappen om leefomgevingskwaliteit en verduurzaming prioriteit te geven.	We geven advies en input op beleid en plannen voor leefomgevingskwaliteit en verduurzaming.	Provincie, gemeenten en waterschappen hebben in hun beleid en plannen meer aandacht voor leefomgevingskwaliteit en zij geven verduurzaming prioriteit.	Overheden erkennen het belang van een goede leefomgevingskwaliteit en streven naar verduurzaming.
Als verbinder en kennisdeler organiseren we samen met partners activiteiten gericht op het bereiken van een gezonde leefomgeving en verbeterde leefomgevingskwaliteit.	We informeren en consulteren onze aangesloten organisaties over relevante ontwikkelingen.	Onze achterban is actief betrokken bij onze activiteiten en heeft handvatten om samen met gemeenten (en waterschappen) vorm te geven aan een gezondere leefomgeving.	
Als meedenker, kennisdeler en verbinder continueren we onze bijdrage aan de planvorming van onze partners om te komen tot een gezond, duurzaam en klimaatbestendig watersysteem. Daarnaast blijven we o.a. via het RBOM betrokken bij het waterkwaliteitsdossier.	We denken mee met waterschappen, provincie en maatschappelijke partners over onttrekkingsbeleid dat bijdraagt aan een robuust (grond) watersysteem. We volgen de GGA-processen op hoofdlijnen en vragen daarbinnen aandacht, samen met de TBO's, voor een duurzame grondwaterstand in	Onze inbreng is zichtbaar in het onttrekkingsbeleid en in het proces rondom het afleiden van de gewenste grondwaterstand in en rondom natuur en de ruimtelijke vertaling daarvan.	Het strategisch grondwaterbeleid van provincie en waterschappen is erop gericht om verdroging van de natuur tegen te gaan en een duurzaam (grond)water-systeem te creëren. In een aantal gebieden heeft het strategisch grondwaterbeleid tot verduurzaming van het waterbeheer geleid, dat op

	en rondom (grond)water-afhankelijke natuurgebieden. We brengen in beeld welke bijdrage natuur kan leveren aan waterconservering. Dit is tevens onze bijdrage aan het convenant grondwater en het advies van de droogte-commissie.		termijn bijdraagt aan natuurherstel en -behoud.
Als kennisdeler stimuleren we onze achterban en andere Brabanders om zelf klimaatadaptieve maatregelen te nemen in de eigen omgeving, en om bij de eigen gemeente aandacht te vragen voor het nemen van klimaatmaatregelen.	We voeren projecten uit om Brabanders te stimuleren tot het nemen van maatregelen in de eigen omgeving (o.a. Koepelplan voedselbossen en Inwoners aan zet). We zijn betrokken bij de HAS Hogeschool en verkennen of de samenwerking verbreed kan worden.	Het Informatiepunt Klimaatadaptatie op onze website is uitgebreid en geactualiseerd. (Agrarische) studenten maken kennis met de uitdagingen van de water- en klimaattransitie en het handelingsperspectief daarbij. We zijn als klankbordpartner bij het NAT onderzoek aangehaakt.	Meer Brabanders weten beter wat ze zelf in hun eigen omgeving, kunnen doen om bij te dragen aan klimaatadaptatie.
Als kennisdeler informeren we overheden, achterban en stakeholders over relevante ontwikkelingen binnen de klimaattransitie.	We organiseren activiteiten en communiceren over actuele onderwerpen die spelen binnen de water- en klimaattransitie.	Onze achterban is betrokken bij onze activiteiten zoals webinars, wandelingen of trainingen.	

3. Organisatie

De wereld waarin we leven verandert continu, dat vraagt om een natuur- en milieufederatie die meebeweegt met deze ontwikkelingen. Als BMF hebben we in de afgelopen jaren, ondanks de beperkingen die de COVID-19-pandemie bracht, gewerkt aan versterking van de relatie met de aangesloten organisaties. Daarnaast werkt de BMF samen met andere Natuur en Milieufederaties; zowel op inhoudelijke onderwerpen als in organisatorische zin (zo is de directeur-bestuurder van de BMF lid van de Federatieraad van de Stichting [Natuur en Milieufederaties](#)).

De BMF staat primair opgesteld om natuur- en milieubelangen in de provincie Noord-Brabant te behartigen. Waar nodig richten we ons ook op landelijk beleid, zoals wanneer het gaat om bijvoorbeeld geur- en stikstofbeleid. We werken ook in Vlaanderen (in samenwerking met een Vlaamse partner) en richten ons op effecten buiten de provincie, bijvoorbeeld bij de bescherming van natuurgebieden aan de (provincie-)grenzen van Brabant.

3.1 Versterking van de federatie

We werken actief samen met lokale natuur- en milieuorganisaties die bij de federatie zijn aangesloten (eind 2023 zijn dat er 116). Nog altijd melden nieuwe organisaties zich om bij de BMF aan te sluiten. Daarnaast werken we samen met terreinbeherende organisaties en het Netwerk Goed Boeren. In juridische procedures trekken we waar mogelijk op samen met lokale natuur en milieuorganisaties die bij ons zijn aangesloten.

Om de federatie als geheel te versterken, zetten we een aantal instrumenten in die vooral gericht zijn op leden van de aangesloten organisaties: jaarbericht, nieuwsbrief (met groene agenda), excursies, achterbanavonden, webinars en een periodieke enquête. Daarnaast organiseren we enkele keren per jaar een voorzittersoverleg. Tijdens dit overleg praten we met de voorzitters bij over actuele onderwerpen die spelen binnen de BMF en binnen de aangesloten organisaties zelf.

Jaarlijks worden alle aangesloten organisaties en vaste donateurs begin december uitgenodigd voor een informatieavond over het concept jaarplan. Tijdens die bijeenkomst geven we een presentatie over het plan en bieden we de achterban gelegenheid om inbreng te leveren. Daarna wordt het jaarplan pas ter goedkeuring voorgelegd aan de Raad van Toezicht van de BMF.

3.2 Personele ontwikkelingen

Om goed samen te kunnen werken met al onze partners is het van belang om voldoende deskundige en ervaren medewerkers te hebben. We willen ook graag dat de energie en middelen die we investeren in nieuwe medewerkers zichtbaar worden tijdens hun arbeidsrelatie met de BMF. Terwijl er in het team sprake is van verjonging, vindt bij onze aangesloten organisaties een tegengestelde ontwikkeling plaats; door vergrijzing verdwijnt er waardevolle kennis over natuur- en milieuontwikkelingen in Brabant. We willen dit fenomeen graag nader onderzoeken en kijken of we hier oplossingen voor kunnen bedenken, samen met onze partners en achterban.

In 2023 zijn er verschillende personele wisselingen geweest. We streven ernaar om de onderbezetting in het eerste kwartaal van 2024 te hebben opgelost, zodat de werkbelasting voor de huidige medewerkers afneemt en we in 2024 extra inspanningen kunnen leveren, in lijn met afspraken die in 2022 met de provincie Noord-Brabant zijn gemaakt (het inloopplan).

De werkorganisatie omvat eind 2023 negen vaste medewerkers. Daarnaast werken er vier vaste vrijwilligers voor de BMF en zijn er regelmatig stagiairs die bij ons een stageopdracht uitvoeren. We werken met enkele zelfstandig ondernemers samen in concrete projecten, bij tijdelijke ondercapaciteit (bijvoorbeeld als gevolg van uitval van een vaste medewerker) en voor de professionalisering van onze financiële en projectadministratie.

Om onze rollen als Kennisdeler, Verbinder, Pionier, Meedenker en Beschermmer goed te kunnen vervullen, is het van belang dat medewerkers samenwerken en het team over de juiste kennis en competenties beschikt, zoals verbindend vermogen, proces- en projectleiderscapaciteiten, goede communicatieve en presentatievaardigheden, initiatiefrijk, resultaatgericht, innovatief, politieke en omgevingssensitiviteit, kennis van relevante wet- en regelgeving, actuele vakkennis en acquisitievaardigheden. Bij de werving en selectie van nieuwe medewerkers besteden we aandacht aan deze competenties en de verhouding van de verschillende competenties binnen het team.

3.3 Risicomanagement

De BMF streeft ernaar om risico's die gerelateerd zijn aan de bedrijfsvoering in brede zin zo goed mogelijk te herkennen en beheersen. Door risico's te identificeren, kunnen passende reacties ondernomen worden om schade te voorkomen of te beperken. Richtlijn 650 (jaarverslaggeving) en de eisen van het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) gelden hierbij als uitgangspunt. Risicomanagement maakt bij de BMF inmiddels een vast onderdeel uit van de Planning & Controlcyclus, zodat de belangrijkste risico's jaarlijks opnieuw worden geïnventariseerd en waar mogelijk worden gemitigeerd.

Op dit moment zijn de volgende risico's reëel aanwezig:

Toegevoegde waarde van de BMF (financieel risico, reputatierisico)

Een verslechterde relatie of onvoldoende kunnen aantonen van onze meerwaarde op ambtelijk of bestuurlijk niveau en/of bij maatschappelijke partners kan leiden tot een geheel of gedeeltelijk verlies van bestaande subsidies of projectfinancieringen en tot verlies van positie en invloed op het bereiken van de doelen van de BMF.

Beheersmaatregelen:

- Investeren in contacten met Statenleden, Gedeputeerden en ambtenaren van de provincie en een goede samenwerking op ambtelijk en bestuurlijk niveau met de terreinbeherende organisaties.
- Goed in externe communicatie blijven uitdragen waarin de BMF uniek is en zich onderscheidt.
- Doorontwikkelen van onze positie in het maatschappelijk middenveld in Brabant.

Nieuw: Continuïteit van het team op de langere termijn (operationeel risico)

De continuïteit van het team op de langere termijn staat onder druk. Als de BMF er onvoldoende in slaagt om een aantrekkelijke en professionele werkgever te zijn, kiezen medewerkers er mogelijk voor om te vertrekken. Daardoor verdwijnt er kennis en ervaring en komt de continuïteit van de organisatie mogelijk zelfs in gevaar.

Beheersmaatregelen:

- Ruimte bieden aan training en/of coaching voor persoonlijke ontwikkeling voor medewerkers die daar behoefte aan hebben.
- Inventariseren welke arbeidsvoorwaarden van invloed zijn op de verblijfsduur van medewerkers en kijken of we hier verbeteringen in kunnen aanbrengen.
- Aandacht besteden aan werkomstandigheden van de medewerkers, zowel op het gebied van ergonomie (fysieke gezondheid) als werkomstandigheden (mentale gezondheid).

3.4 Bedrijfsvoering

Bij de BMF werken we voortdurend aan verdere professionalisering van de organisatie en de bedrijfsvoering. De huidige arbeidsvoorwaarden dateren uit 2017 en voldoen niet meer aan actuele wetgeving. Daarom worden de voorwaarden in overleg met de werknemersvertegenwoordiging geactualiseerd. Ook het huidige integriteitsbeleid (zie hierna) is aan actualisatie toe. Dat zal in de eerste helft van 2024 gebeuren. De algemene voorwaarden van de BMF dateren uit 2014 en worden in het nieuwe jaar ook geactualiseerd.

De BMF wil graag het goede voorbeeld blijven geven en daarmee andere organisaties inspireren tot meer duurzame bedrijfsvoering. In de meerjarenstrategie stond het voornemen om onze eigen CO₂-uitstoot in kaart te gaan brengen en waar mogelijk te compenseren. Aan dat voornemen kunnen we hopelijk in 2024 invulling geven. Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden om een duurzaamheidsverslag te gaan opnemen in het jaarverslag, vanaf het verslagjaar 2023.

3.5 Integriteitsbeleid

Alle medewerkers, vrijwilligers, stagiaires en inhuurkrachten wordt gevraagd om, als onderdeel van hun overeenkomst met de BMF, ons integriteitsbeleid te ondertekenen (bestaande uit vier onderdelen; een beleidsdocument en drie gedragscodes: Gedragscode integriteit, Gedragscode professioneel gedrag en Gedragscode databeveiliging). Minimaal eenmaal per jaar hebben we als team een gesprek over het integriteitsbeleid aan de hand van concrete vragen en dilemma's.

Er is een emailadres voor meldingen over integriteitskwesties beschikbaar binnen de BMF: (integriteit@brabantsemilieufederatie.nl) en een apart emailadres voor meldingen over integriteitskwesties die betrekking hebben op de directeur-bestuurder (voorzitter@brabantsemilieufederatie.nl). Informatie over de aard en behandeling van integriteitsmeldingen is te vinden op de pagina "[Verantwoording](#)" op de website van de BMF.

4. Bijlage

Verklarende woordenlijst

BMF:	Stichting Brabantse Milieufederatie
BZV:	Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij
COVM:	Commissie Overleg & Voorlichting Milieu
GOL:	Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat
GGA:	Groenblauwe Gebiedsgerichte aanpak
LEO:	Luchthaven Eindhoven Airport Overleg
NNB:	Natuurnetwerk Brabant
RBOM:	Regionaal Bestuurlijk Overleg Maas
RES:	Regionale Energiestrategie
TBO:	Terreinbeherende organisaties
VGNP:	Van Gogh Nationaal Park
Wabo:	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wnb:	Wet Natuurbescherming
WBTR:	Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen

**We komen ook
op plekken
zonder postcode**

Een mooi en duurzaam Nederland voor iedereen! Dat is waar de Natuur en Milieufederaties zich voor inzetten. Bijvoorbeeld met Plan Boom. Door 10 miljoen bomen in heel Nederland te planten, werken de Natuur en Milieufederaties samen met vrijwilligers en partners aan het verkleinen van de CO₂-uitstoot en maken we onze leefomgeving mooier, groener en gezonder.

Dankzij onze deelnemers kregen 168 goede doelen dit jaar een bijdrage. Samen met deze organisaties werken we aan een rechtvaardige, groene en gezonde wereld voor iedereen. De Natuur en Milieufederaties ontvingen de afgelopen vijf jaar een bijdrage van € 17,15 miljoen. Sinds de oprichting van de Postcode Loterij in 1989 hebben we al ruim € 7,6 miljard aan goede doelen kunnen schenken. **Samen voor een betere wereld: postcodeloterij.nl**

Dankzij u.

Brabantse Milieufederatie

Heuvelring 92
5038 CL Tilburg

bmf@brabantsemilieufederatie.nl
www.brantsemilieufederatie.nl

013-525 6225

NL22 TRIO 0212 4972 51
KvK 41095498

Samen voor een mooi
en duurzaam Brabant

